

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 26.02.1970, sp. zn. Ned 127/70, ECLI:CZ:NS:1970:NED.127.1970.1

Číslo: 85/1970

Právní věta: Změna jednou určené příslušnosti soudu péče o nezletilé je zásadně možná jen postupem podle § 177 odst. 2 o. s. ř.; výjimkou jsou případy čistě jednorázových opatření soudu péče o nezletilé (např. schválení odmítnutí dědictví), kdy se v souvislosti s každým novým opatřením zkoumá příslušnost soudu znovu. Byli-li sourozenci umístěni v různém výchovném prostředí (např. u obou rodičů), není zpravidla vhodné, aby se postupem podle § 177 odst. 2 o. s. ř. rozdělovala příslušnost soudu (a soudní spisy). O postupu podle § 177 odst. 2 o. s. ř. se vydává usnesení, které se doručuje všem účastníkům (nejen rodičům).

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 26.02.1970

Spisová značka: Ned 127/70

Číslo rozhodnutí: 85

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Podmínky řízení, Řízení před soudem

Předpisy: 99/1963 Sb. § 11

§ 177

§ 88

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 85/1970 sb. rozh.

Změna jednou určené příslušnosti soudu péče o nezletilé je zásadně možná jen postupem podle § 177 odst. 2 o. s. ř.; výjimkou jsou případy čistě jednorázových opatření soudu péče o nezletilé (např. schválení odmítnutí dědictví), kdy se v souvislosti s každým novým opatřením zkoumá příslušnost soudu znovu.

Byli-li sourozenci umístěni v různém výchovném prostředí (např. u obou rodičů), není zpravidla vhodné, aby se postupem podle § 177 odst. 2 o. s. ř. rozdělovala příslušnost soudu (a soudní spisy).

O postupu podle § 177 odst. 2 o. s. ř. se vydává usnesení, které se doručuje všem účastníkům (nejen rodičům).

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 26. 2. 1970, [Ned 127/70.](#))

Okresní soud v Havlíčkově Brodě rozhodl o rozvodu manželství rodičů a o ústavní výchově jejich nezletilých dětí – staršího O. a mladšího P.; později – po umístění nezletilých dětí v ústavní výchově – přenesl svou příslušnost ohledně nezletilých dětí na okresní soud v Chrudimi.

Okresní soud v Chrudimi přenesl svou příslušnost – a to pouze ohledně nezl. O., nikoli též ohledně nezl. P. – na okresní soud v Pardubicích, který však rozhodoval o výchově obou nezletilých dětí; nezl. O. svěřil do výchovy otce, nezl. P. ponechal v ústavní výchově (a nevyhověl návrhu matky, která žádala, aby nezl. P. byl svěřen do její výchovy). Nato postoupil okresní soud v Pardubicích spis na okresní soud v Kladně (v jehož obvodu bydlí otec s nezl. O.).

Když matka opakovala návrh na zrušení ústavní výchovy nezl. P. u okresního soudu v Pardubicích, vyslovil okresní soud v Pardubicích usnesením ze 14. 7. 1969 svou nepříslušnost a po uplynutí odvolací lhůty oběma rodičům postoupil věc okresnímu soudu v Kladně. Se zřetelem na nesouhlas okresního soudu v Kladně (který přihlédl zejména k tomu, že byla okresním soudem v Chrudimi přenesena dříve příslušnost na okresní soud v Pardubicích jen ohledně nezl. O.) rozhodl pak nadřízený krajský soud v Praze usnesením ze 17. 10. 1969, že nesouhlas okresního soudu v Kladně je důvodný; současně dal krajský soud v Praze pokyny k dalšímu postupu.

Posléze předložil okresní soud v Pardubicích věc Nejvyššímu soudu k rozhodnutí ve smyslu § 12 odst. 2 o. s. ř.

Nejvyšší soud přikázal projednání věci nezl. P., vedené u okresního soudu v Pardubicích, podle § 12 odst. 2 o. s. ř. okresnímu soudu v Kladně.

Z odůvodnění:

I když je příslušnost pro řízení ve věcech péče o nezletilé upravena ustanovením § 88 písm. c) o. s. ř., je nutno mít na zřeteli, že toto ustanovení určuje příslušnost jen pro řízení, v němž má dojít k prvému opatření soudu. Jakmile je příslušnost soudu jednou určena, zůstává tento soud nadále příslušným pro další řízení, v němž má být učiněno další opatření soudu, i kdyby se změnily podmínky, které rozhodly o jeho příslušnosti (§ 11 odst. 1 o. s. ř.). Ke změně může dojít jen postupem podle § 177 odst. 2 o. s. ř.; dokud však nedojde k postupu podle § 177 odst. 2 o. s. ř., zůstává soud, jednou co do místní příslušnosti určený, nadále příslušným soudem, i když nezletilý změnil své bydliště, popř. pobyt.

Ovšem tyto zásady se netýkají čistě jednorázových opatření soudu u nezletilých, jejichž rodičům přísluší rodičovská práva, kdy totiž je třeba v souvislosti s každým novým opatřením zkoumat soudní příslušnost znovu. Tím, že soud rozhodne o takové jednorázové otázce (např. schválení odmítnutí dědictví), končí důvod k jeho další činnosti. Nejde-li však o takové čistě jednorázové opatření, je nutno pohlížet na všechna řízení jako na celek a trvat na zásadě § 11 odst. 1 o. s. ř.; jinak by ustanovení § 177 odst. 2 o. s. ř. pozbylo jakýkoli smysl, jestliže se uznává, že zpravidla nemá docházet k postupu podle § 177 odst. 2 o. s. ř. před meritorním vyřízením konkrétního návrhu.

Soud příslušný pro jednoho nezletilého je zpravidla i podle § 88 písm. c) o. s. ř. příslušný pro jeho sourozence. Pouze tehdy, když např. rozdělením sourozenců mezi rodiče dojde k tomu, že jedno dítě je svěřeno otci a druhé matce, přičemž každý rodič bydlí jinde, by mohlo dojít k postupu podle § 177 odst. 2 o. s. ř. jen ohledně jednoho dítěte (za současného pořízení opisů rozhodnutí, která se týkají obou). Vždy je však třeba uvážit, zda takové rozdělení příslušnosti (a spisů) je v zájmu nezletilých; vždyť se obvykle jeden soud neobejde bez znalosti spisů druhého soudu, takže při současném rozhodování o téže otázce (např. nová úprava výživného) dochází k nepřiměřeným obtížím. Z toho plyne, že je zpravidla vhodné, aby se při rozdělení sourozenců do různého výchovného prostředí nerozdělovala příslušnost (a spisy) podle § 177 odst. 2 o. s. ř.

Když pak dochází k postupu podle § 177 odst. 2 o. s. ř., je třeba vydat o tom usnesení (nejen o nepřislušnosti soudu, ale i o postoupení), které se doručuje všem účastníkům (nejen rodičům). Teprve po právní moci tohoto usnesení o postoupení příslušnosti lze postoupit i spisy.

Těmito zásadami se soudy neřídily, byla-li v této věci příslušnost ohledně obou nezletilých po přenesení na okresní soud v Chrudimi přenesena dále podle § 177 odst. 2 o. s. ř. na okresní soud v Pardubicích jen ohledně nezl. O., rozhodoval-li okresní soud v Pardubicích meritorně i ohledně nezl. P., nestalo-li se další přenesení příslušnosti na okresní soud v Kladně usnesením a nebylo-li ani usnesení o nepřislušnosti doručeno všem účastníkům.

Spory o příslušnost způsobily mj., že o návrhu matky z července 1969 se dosud meritorně nezačalo jednat.

Za tohoto stavu se jeví jako vhodné postupovat podle § 12 odst. 2 o. s. ř. a soustředit příslušnost ohledně obou nezletilých u jednoho soudu, a to u okresního soudu v Kladně, v jehož obvodu žije otec s nezl. O., zatímco matka a nezl. P. se zdržují v obvodech zcela jiných soudů.

Po pravomocném rozhodnutí o návrhu matky (zejména tehdy, jestliže by bylo návrhu matky vyhověno) bude moci okresní soud v Kladně znovu uvážit vhodnost postupu podle § 177 odst. 2 o. s. ř. podle shora uvedených zásad.